

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

проф. І.Є. Цепенда

„21” лютого 2022 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування з

педагогіки з методиками навчання в початковій школі
(назва конкурсного предмета)

для зарахування на навчання за ступенем магістра
за спеціальністю

013 «Початкова освіта»
(шифр, спеціальність)

на основі ступеня бакалавра при прийомі на навчання у 2022 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 4 від « 21 »лютого 2022р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з **«Педагогіки з методиками навчання в початковій школі»** є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю **013 «Початкова освіта»** при прийомі на навчання на основі ступеня бакалавра до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2022 році.

Програма містить основні питання з **«Педагогіки з основами науково-педагогічних досліджень»**, із **«Методики навчання української мови»**, **«Методики навчання освітньої галузі «Математика» в початковій школі»**, **«Методики викладання природознавства»** та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування, надасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме пошуку і добору джерел для підготовки до вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІН

ПЕДАГОГІКА З ОСНОВАМИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Основи педагогіки

Педагогіка як наука про навчання, виховання й розвиток особистості. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії (поняття) педагогіки, їхнє визначення та суть.

Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогічної науки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Взаємозв'язок педагогічної теорії і практики. Джерела педагогіки.

Система освіти і виховання в Україні. Структура загальної середньої освіти України. Аналіз сучасного стану національної системи освіти в контексті Концепції Нової української школи.

Народна педагогіка. Використання надбань народної педагогіки в навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи. Принципи народності виховання.

Поняття про розвиток і формування особистості. Рушійні сили та закономірності розвитку особистості. Характеристика основних чинників, що впливають на розвиток особистості.

Виховання як провідний чинник розвитку і формування особистості. Роль спадковості в розвитку та формуванні особистості.

Середовище як умова розвитку та формування особистості. Макро-, мезо-, мікрочинники формування особистості учнів початкової школи. Роль

виховання в розвитку особистості.

Діяльність, активність і спілкування особистості як умови ефективності її розвитку. Види діяльності та форми спілкування. Характеристика ігрової, навчальної та трудової діяльності школяра.

Поняття «спадковість». Взаємозв'язок розвитку, спадковості і виховання. Генотип і його частини. Спадкові програми розвитку особистості: детермінований (постійний, незмінний) і змінний складники.

Проблема вікової періодизації в педагогіці. Педагогічні критерії виділення вікових періодів розвитку особистості школяра та їхнє значення в організації освітнього процесу. Сучасна періодизація розвитку особистості. Вікові етапи розвитку особистості школяра, їхня психолого-педагогічна характеристика.

Акселерація і ретардація розвитку особистості. Теорії походження явища акселерації.

Індивідуальні особливості розвитку учнів молодшого шкільного віку. Індивідуальний підхід до учнів у процесі навчання і виховання.

Дидактика

Предмет і завдання дидактики початкової школи. Становлення дидактики як науки. Процес навчання та його основні компоненти. Закономірності навчання і їхня характеристика. Функції навчання. Види навчання. Розвивальний потенціал початкового навчання. Етапи /ланки/ пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання

Концептуальні засади реформування початкової школи. Зміст освіти в школі. Поняття про Державний стандарт початкової освіти. Навчальні плани та програми для початкової школи. Базовий навчальний план початкової освіти. Характеристика освітніх галузей початкової освіти. Аналіз підручників та посібників для початкової школи.

Суть і поняття мотивів. Класифікація мотивів учіння. Стимули навчання. Класифікація стимулів навчання. Мотивація та стимулювання учіння учнів початкової школи.

Врахування індивідуальних особливостей учнів у процесі навчання. Диференціація та індивідуалізація навчання в початковій школі.

Принципи і правила навчання. Класифікація принципів навчання. Характеристика принципів навчання в сучасній дидактиці.

Методи і прийоми навчання та їхня загальна характеристика. Класифікація методів навчання. Суть і значення кожної групи методів навчання.

Інтерактивні методи та прийоми навчання в початковій школі.

Використання методупроєктів у сучасному освітньому процесі.

Ігрові методи навчання й розвитку учнів початкової школи.

Форми організації навчання в початковій школі. Урок як основна форма організації навчання в школі.

Типи і структура уроків. Структура комбінованого уроку. Основні вимоги до уроку в початковій школі. Нестандартні уроки в початковій школі.

Алгоритм підготовки вчителя до проведення уроку. Підготовка учнів до

уроку.

Інтегровані уроки. Вимоги до організації інтегрованих уроків.

Види домашніх завдань і способи їхньої перевірки в початковій школі. Домашня навчальна робота учнів.

Організація освітнього процесу в малочисельній початковій школі. Особливості роботи вчителя в сільській малочисельній школі. Специфіка побудови уроків у класах-комплектах.

Контрольно-оцінювальна діяльність учителя початкової школи. Дидактичні вимоги до організації контрольно-оцінювальної діяльності вчителя початкової школи. Педагогічні вимоги до контролю й оцінки успішності учнів.

Види контролю успішності учнів початкової школи. Основні функції, форми та види контролю успішності учнів. Методи контролю успішності в початковій школі.

Оцінювання учнів початкової школи. Функції оцінювання. Об'єкти оцінювання. Результати навчання: об'єктивні результати навчання, особистісні надбання учня/учениці. Формувальне і підсумкове оцінювання. Вербальна і рівнева оцінка. Оцінювальні судження. Особливості підсумкового (річного) оцінювання в початковій школі. Свідомість досягнень учня.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання.

Компетентнісний підхід до організації навчання в початковій школі. Основні групи компетентностей молодших школярів, набутих у процесі навчання, та їхня характеристика.

Актуальні проблеми розвитку дидактики за кордоном. Особливості організації сучасної початкової освіти в зарубіжних країнах.

Теорія виховання

Суть процесу виховання учнів, його структура та рушійні сили. Мета і завдання виховання. Ідеал національного виховання.

Завдання та основні напрями виховання. Сучасні концепції та програми організації виховання учнів. Основні напрями функціонування виховної системи школи. Формування системи цінностей школяра.

Закономірності та принципи виховання учнів початкових класів.

Методи виховання, їхня класифікація. Методи виховання, що сприяють формуванню свідомості особистості (поглядів, переконань, ідеалів). Методи виховання, що сприяють організації діяльності, спілкуванню, досвіду суспільної поведінки. Методи виховання, що стимулюють і мотивують діяльність і поведінку

Засоби виховання.

Форми організації виховного процесу. Виховна робота з учнями на уроці. Форми організації виховного процесу з учнями молодшого шкільного віку. Вимоги до організації виховного процесу в початковій школі.

Характеристика процесів самовиховання, перевиховання та виправлення особистості.

Поняття про колектив, його ознаки і структура. Види колективів. Особливості формування колективу. Колективні творчі справи і їхнє значення. Учніське самоврядування в школі і в класі.

Значення та роль розумового виховання у початковій школі. Формування основ наукового і національного світогляду молодших школярів.

Моральне виховання учнів початкової школи. Зміст, засоби та організаційні форми морального виховання молодших школярів. Способи та засоби формування культури поведінки учнів початкової школи.

Суть, мета і завдання громадянського виховання молодших школярів.

Патріотичне виховання учнів молодшого шкільного віку.

Завдання і зміст трудового виховання в освітньому процесі початкової школи. Основи профорієнтації молодших школярів.

Екологічне виховання учнів 1-4 класів. Формування екологічної культури молодшого школяра.

Сутність, мета, завдання та специфіка організації превентивного виховання у початковій школі.

Патріотичне виховання молодших школярів: мета, зміст, принципи патріотичного виховання в системі виховної роботи початкової школи.

Значення і завдання естетичного виховання учнів молодших школярів.

Зміст, засоби та організаційні форми фізичного виховання молодших школярів.

Поняття про позашкільне виховання, його завдання. Перебудова змісту і форм позаурочної і позашкільної виховної роботи на засадах народної педагогіки.

Форми роботи школи і вчителя початкової школи з батьками учнів. Педагогіка партнерства.

Основи управлінської діяльності в ЗЗСО

Принципи управління освітою. Структура управління освітою в Україні. Органи управління системою освіти в Україні та їхнє завдання. Особливості і методи управлінської діяльності в сучасній школі. Функції управління. Органи громадського самоврядування в школі. Основні функції директора школи та його заступників.

Система шкільного планування, його принципи. Види планів, їхня характеристика.

Сутність та особливості контролю в закладі загальної середньої освіти. Вимоги до організації внутрішньшкільного контролю. Види, форми і методи контролю в закладі загальної середньої освіти. Моніторинг діяльності закладу загальної середньої освіти.

Основні форми і зміст методичної роботи в школі. Значення методичної роботи для підвищення рівня фахової підготовки вчителя початкової школи. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

Інспектування закладу загальної середньої освіти.

Педагогічний досвід і його види. Проблеми вивчення, узагальнення і

впровадження в практику передового педагогічного досвіду. Досвід учителів початкової школи.

Інноваційна спрямованість діяльності вчителя початкової школи. Інновації (нововведення) в освіті. Критерії педагогічних інновацій.

Ключові компоненти Нової української школи. Концепти Нової української школи: змістовий, ціннісно-світоглядний, технологічний.

ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Технологія наукової діяльності. Види наукової діяльності та їхня характеристика. Суб'єкти наукової діяльності. Вимоги ергономіки до організації наукової праці. Етика та культура наукової діяльності.

Методика здійснення науково-педагогічного дослідження. Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень. Наукові джерела, їх види та призначення. Засоби передання та збереження інформації.

Поняття про методи науково-педагогічного дослідження. Класифікація та загальна характеристика методів науково-педагогічного дослідження.

Педагогічне спостереження, його типи, особливості, організація. Вимоги до спостереження.

Бесіда як метод педагогічного дослідження. Особливості організації і проведення бесіди як методу дослідження. Інтерв'ю як метод отримання інформації за допомогою усного опитування. Види інтерв'ю, їхня характеристика.

Психолого-педагогічний експеримент, його місце і роль у педагогічному дослідженні. Основні етапи педагогічного експерименту. Види педагогічного експерименту, їх характеристика.

Вивчення продуктів діяльності учнів як метод педагогічного дослідження.

Анкетування, його місце і значення в педагогічному дослідженні. Типи анкет та особливості їхнього використання в педагогічному дослідженні.

Метод рейтингу та особливості його застосування в педагогічному дослідженні. Метод узагальнення незалежних характеристик у педагогічних дослідженнях.

Тестування, особливості його використання в педагогічному дослідженні. Типи тестів і їхня характеристика.

Соціометрія як метод дослідження взаємин у групі. Математичні методи і їх використання в педагогічному дослідженні.

Вибір теми дослідження та аргументація її актуальності. Елементи наукового дослідження. Робоча і наукова гіпотези, їхня суть і значення. Складання плану наукового дослідження: описового, аналітичного, експериментального. Робота з реальними і науковими фактами. Мова та стиль наукового дослідження.

Особливості роботи з науковими джерелами (літературою) з педагогіки. Робота з історико-педагогічними та архівними матеріалами.

Проблеми сучасних педагогічних досліджень. Оформлення результатів наукового дослідження. Види наукових робіт.

Підготовка наукової роботи до публікації. Загальні вимоги до оформлення результатів науково-педагогічних досліджень.

Форми наукового викладу матеріалів дослідження. Наукова організація дослідницької роботи студентів. Структура, зміст та форми науково-дослідницької діяльності студентів. Основні види наукової роботи студентів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аймедов К. В., Бабієнко В. В., Бабієнко В. А., Сторож В. В. Загальна педагогіка та історія педагогіки: підручник, Одеса: Видавничий Дім «Слово», 2014. 348 с
2. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Горчакова О.А., Русол В.М. Педагогіка. Львів: Новий світ-2000, 2018. 567 с.
3. Бех І.Д. Виховання особистості: підручник. Київ: Либідь, 2008. 848 с.
4. Бондар В. Дидактика. Київ : Либідь, 2005. 264 с.
5. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посібник. 3-тє вид., доопр. і доп. Київ: Знання, 2008. 566 с.
6. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. Вид. 4-те, стер. Київ: Академвидав, 2012. 615 с.
7. Державний стандарт початкової освіти: URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
8. Закон України «Про позашкільну освіту». *Освіта*. 1990. 29 вересня. Або URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
9. Закон України «Про вищу освіту» (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
10. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
11. Закон України «Про повну загальну середню освіту (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
12. Заходи щодо реалізації концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді / Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06. 2015 р. № .URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/
13. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посібник. 2-ге вид., доп. і переробл. Київ: Вища школа, 2005. 343 с.
14. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
15. Концепція початкової освіти / О.Я.Савченко, Н.М.Бібік, В.О.Мартиненко та ін. *Початкова школа*. 2016. № 6. С. 1–4.
16. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: Знання-Прес, 2004. 445 с.
17. Лист МОН України від 17.08.2016 1/9-437 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у загальноосвітніх навчальних закладах». URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/about->

ministry/normative/6119-

18. Мазоха Д. С., Опанасенко Н. І. Педагогіка. Київ: ЦНЛ, 2005. 322 с.

19. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посібник. Київ : Кондор, 2005. 667 с.

20. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи: навчальний посібник. Київ: Слово, 2015. 632 с.

21. Матвієнко О. В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія: навч. посібник. Київ : ВД «Стилос», 2006. 543 с.

22. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1 - 4-х класів закладів загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021. № 813. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

23. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посібник. – 5-те вид., доповн. і переробл. Київ, 2007. 656 с/

24. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>

25. Нова українська школа: поради для вчителя (навчально-методичний посібник). Чернівці, 2018. 126 с.

26. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг.ред. Бібік Н.М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

27. Оліяр М. П., Русин Г. А., Червінська І. Б. Основи науково-педагогічних досліджень (модульно-рейтинговий підхід) : навчально-методичний посібник для студентів вищих пед. навч. закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2013. 214 с

28. Омеляненко В. Л., Кузьмінський А. І. Теорія і методика виховання: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 415 с.

29. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді / За ред. І. Д. Бега, К. І. Чорної. Гірська школа Українських Карпат. 2015. №12-13. С.27-37.

30. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. Київ : Грамота, 2012. 504 с.

31. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : посіб. для вчителів та методистів почат. навч. Київ : Богданова А. М., 2009. 226 с.

32. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 . С. 1-61. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>

33. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 . С. 1-61. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>

34. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. Посібник. 3-тє вид.,перероб. і доп. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2013. 232 с.

35. Чайка В. М. Основи дидактики: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2011. 240 с.

36. Червінська І. Б., Довбенко С. Ю. Теоретико-методологічні засади виховної роботи в початковій школі. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського нац. у-ту, 2013. 566 с.

37. Червінська І. Б., Никорак Н. Ю. Дидактика початкової школи: практичний курс. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 200 с.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Методика навчання української мови як педагогічна наука

Характеристика мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р.) Цикл І (1-2 класи) за типовою програмою Р.Б.Шияна.

Характеристика мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р.). Цикл І (1-2 класи) за типовою програмою О.Я.Савченко.

Методика навчання української мови як педагогічна наука. Методологічні основи методики навчання української мови. Реалізація дидактичних та методичних принципів на уроках української мови в початкових класах. Зв'язок методики з науками психолого-педагогічного циклу.

Методика навчання грамоти

Психолого-педагогічні та лінгвістичні основи методики навчання грамоти. Загальна характеристика основних періодів й етапів навчання грамоти. Методика роботи з молодшими школярами в добукварний період навчання грамоти. Етапи букварного періоду, мета та завдання кожного з них. Методи й прийоми навчання письма в період навчання грамоти. Розвиток мовлення і мислення дітей в період навчання грамоти. Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти молодших школярів. Прийоми звукового аналізу та синтезу на уроках навчання грамоти шестирічних першокласників. Дидактико-методична класифікація типів уроків в період навчання грамоти. Засвоєння звукової системи української мови у взаємозв'язку з графічною.

Методика опрацювання розділів «Мова і мовлення», «Текст»

Формування в молодших школярів уявлень про мову і мовлення. Текст, його структурно-семантичні особливості. Методика роботи над текстом у початковій школі.

Методика розвитку мовлення

Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів. Види словникової роботи на уроках української мови в початкових класах. Робота над образними словами та виразами на уроках літературного читання. Види переказів та методика їх проведення в початкових класах. Класифікація творів, методика роботи над твором на уроках розвитку зв'язного мовлення молодших школярів. Виявлення та виправлення недоліків в усному та писемному мовленні молодших школярів.

Методика класного та позакласного читання

Мета і завдання уроків класного читання. Побудова підручників з літературного читання за сезонним та лінійно-концентричним принципами програми. Види літературних жанрів у змісті навчання. Свідомість читання, види й прийоми роботи з формування навички свідомого читання. Правильність читання і прийоми навчання правильного читання. Методика формування навички швидкого читання на уроках літературного читання. Виразність читання, основні його елементи. Методика формування виразного читання. Типи уроків класного читання, методика їхнього проведення. Методика опрацювання оповідань на уроках літературного читання. Особливості роботи над казкою в початковій школі. Дидактичні основи методики опрацювання байок в початкових класах. Особливості роботи над віршем на уроках літературного читання. Уроки позакласного читання в системі уроків читання і розвитку мовлення. Характеристика основного методу формування свідомого читача на уроках позакласного читання. Уроки позакласного читання на підготовчому, початковому і основному етапах.

Методика навчання орфографії в початковій школі

Граматичний і антиграматичний напрями в методиці навчання орфографії. Види орфографічних вправ, методика їхнього опрацювання на уроках української мови. Загальна характеристика трьох типів орфографічних правил. Методика роботи над орфографічним правилом на уроках української мови.

Методика вивчення граматики в початковій школі

Методика формування граматичних понять в початковій школі. Формування поняття про речення на уроках української мови. Робота над засвоєнням понять «основа речення», «головні члени речення» на уроках української мови. Вивчення однорідних членів речення в початковій школі. Система вивчення іменника в початковій школі. Методика вивчення прикметника в початковій школі. Система вивчення дієслова на уроках української мови. Вивчення на уроках української мови займенника, числівника

та прислівника. Методика роботи над засвоєнням синтаксичного зв'язку між членами речення.

Методика вивчення фонетики і графіки в початковій школі

Вивчення теми «Голосні звуки і позначення їх буквами» на уроках української мови в початковій школі. Вивчення з молодшими школярами теми «Приголосні звуки та позначення їх буквами». Вивчення теми «Дзвінки та глухі приголосні звуки» на уроках української мови. Вивчення з учнями початкової школи теми «Склад», «Наголос». Методика проведення звукового і звуко-буквеного аналізу слів.

Методика вивчення елементів лексикології на уроках української мови в початковій школі

Завдання вивчення лексикології в початковій школі. Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі. Робота над переносним значенням слів на уроках української мови Методика роботи з багатозначними словами в початковій школі. Робота над синонімами та антонімами на уроках української мови. Засвоєння молодшими школярами явища омонімії. Вивчення з молодшими школярами елементів фразеології. Лексико-семантичні, словниково-логічні та лексико-граматичні вправи на уроках української мови.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белих О.І., Романюк Л.Ю. Використання лінгвістичних казок на уроках української мови в початковій школі. Методичний посібник. Вінниця: ММК, 2016. 58с.
 2. Вашуленко М.С, Вашуленко О.В. «Українська мова. Буквар» підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 112 с.
 3. Васильєва О. Реалізація технології діяльнісного методу на уроках у початковій школі. *Початкова школа*. 2018. № 4. С. 38
 4. Гайова Л.А. Читаємо із задоволенням: посібн. із літерат. Читання для учнів 4 класу. 2 вид. переробл. і доповн. Київ: УОВЦ, «Оріон», 2021. 144 с.
 5. Гайова Л.А. Читаємо із задоволенням: посібн. із літерат. Читання для учнів 3 класу. 2 вид. переробл. і доповн. Київ: УОВЦ, «Оріон», 2020. 144 с
 6. Державний стандарт початкової загальної, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87.
 7. Коваль Г. П., Деркач Н. І., Наумчук М. М. Методика викладання української мови: навч. посібник для студ. педін. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
 8. Методика навчання української мови в початковій школі / За ред. М.С. Вашуленка. Київ, 2010. 360 с.
-

9. Наказ МОН України «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів ЗЗСО» № 813 від 13.07.2021 р.

10. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD, 2018. 160 s.

11. Пономарьова К.І. Мої досягнення: тематика діагностичної роботи з української мови: навч. посібн. для учнів 4 класу. Київ: УОВЦ «Оріон», 2021. 56 с.

12. Пономарьова К.І. Збірник завдань для діагностувальних перевірок з української мови: навч. посібн. для учнів 4 класу. Київ: УОВЦ «Оріон», 2021. 72 с.

13. Пономарьова К.І. Українська мова та читання: підручн. Для 4 класу ЗЗСО (у 2-ох част.) Київ: УОВЦ. «Оріон», 2021. 160 с.

14. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2, 3-4 класи. Київ: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР +», 2018. 240 с.

15. Шишова О. Урок української мови у 4 класі. *Початкова школа*. 2018. № 12. С. 15-18.

16. Ушмарова В. Організація науково-методичної роботи з учителями початкової школи у контексті Концепції «Нова українська школа». *Початкова школа*. 2017. № 8. С. 1-4

17. Ярош Н. Групові методи роботи на уроках у початковій школі. *Початкова школа*. 2018. № 6. С. 50-54.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «МАТЕМАТИКА» В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Методика навчання математики в початковій школі. Нумерація і арифметичні дії додавання і віднімання в концентрі «Десяток»

Побудова початкового курсу математики. Мета і завдання навчання математики в початковій школі. Організація навчання математики в початковій школі. Сучасні навчальні технології у навчанні математики в початковій школі.

Сучасний урок математики в початковій школі.

Методика актуалізації та систематизації знань першокласників на початку навчального року.

Методика навчання нумерації чисел першого десятку. Методика формування обчислювальних навичок додавання і віднімання в межах 10.

Методика навчання нумерації і арифметичних дій додавання і віднімання, табличного множення та ділення в концентрі «Сотня»

Методика навчання нумерації чисел першої сотні. Методика формування обчислювальних навичок додавання і віднімання в межах 100.

Методика формування обчислювальних навичок табличного множення та ділення.

Методика навчання розв'язування задач 1-4-му класі

Загальні питання методики навчання розв'язування задач в початковій школі.

Методика формування вмінь розв'язування простих задач в 1-4 му класі.

Методика ознайомлення з поняттям «складена задача». Методика формування вмінь розв'язування складених задач.

Типові задачі, що містять сталу величину. Типові задачі на процеси.

Методика формування вмінь розв'язування задач на знаходження четвертого пропорційного. Методика формування вмінь розв'язування задач на подвійне зведення до одиниці.

Методика формування вмінь розв'язування задач на пропорційне ділення.

Методика формування вмінь розв'язування задач на знаходження невідомих за двома різницями.

Методика формування вмінь розв'язування задач на спільну роботу.

Методика формування вмінь розв'язування задач на одночасний рух в різних та в одному напрямку.

Дроби в курсі початкової математики. Методика навчання нумерації і арифметичних дій додавання і віднімання, множення та ділення в концентрі «Тисяча» та «Багатоцифрові числа»

Методика формування поняття про частини величини та дріб. Методика формування вмінь розв'язування задач, що містять дроби.

Методика навчання нумерації чисел в межах 1000. Формування обчислювальних навичок додавання і віднімання в межах 1000.

Методика формування обчислювальних навичок поза табличного множення та ділення.

Методика навчання нумерації багатоцифрових чисел.

Методика формування обчислювальних навичок додавання та віднімання багатоцифрових чисел.

Методика формування обчислювальних навичок письмового множення та ділення багатоцифрового числа на одноцифрове та двоцифрове та трицифрове число.

Алгебраїчна та геометрична пропедевтика в курсі початкової математики. Величини. Компетеністний підхід до змісту початкової математичної освіти

Методика алгебраїчної пропедевтики в початковій школі.

Методика геометричної пропедевтики в початковій школі.

Методика навчання основних величин: довжини, маси, об'єму; площі фігури; часу та його вимірювання.

Реалізація ідей компетентнісного підходу у нормативно-правових документах початкової освіти.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державний стандарт початкової освіти. Прийняття від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

2. Закон України Про освіту. Прийняття від 05.09.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Коваль Л. В. Концептуальні засади моделювання уроку в умовах Нової української школи. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Пед. науки: реалії та перспективи*. Вип. 69: зб. наук. пр. / МОН, НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 98-101.

4. Коваль Л. В., Ніконенко Т. В. Сучасні технології навчання освітньої галузі «Математика» в початковій школі. Сучасні технології навчання в початковій школі: питання та відповіді / за ред. Л. В. Коваль, А. М. Крамаренко. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2016. С. 27-47.

5. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

6. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

7. Романишин Р. Я. Властивості дій з обчислення та характеристики обчислювальної навички. *Гірська школа Українських Карпат*. 2020. № 22. С. 31-34.

8. Романишин Р. Я. Прийоми обчислення в курсі математики початкової школи. *Освітні обрії*. 2020. № 1 (20). С. 84–88.

9. Романишин Р. Я. Теоретико-методичні засади формування обчислювальних навичок в учнів початкової школи : монографія. Івано-Франківськ : ТзОВ «ВГЦ «Просвіта», 2020. 424 с.

10. Романишин Р. Я. Формування обчислювальних навичок в учнів початкової школи в умовах нетрадиційних технологій навчання. *Молодь і ринок*. 2020. С. 68-75.

11. Романишин Р. Я. Формування обчислювальної навички в учнів початкової школи в умовах розвивального навчання. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія : Педагогічні науки : науковий журнал / рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою радою Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. 2020. № 4. С. 207-212.

12. Скворцова С. О. Письмове ділення на одноцифрове число: зміст прийому та етапи засвоєння. *Учитель початкової школи*. 2017. № 8. С. 30-36.

13. Скворцова С. О. Формуємо навичку письмового ділення на двоцифрове число. *Учитель початкової школи*. 2017. № 11. С. 22-28.

14. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегрованого і компетентнісного підходів : навч.-метод. посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с.

15. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Нова українська школа: методика навчання математики у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 320 с.

16. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Методика навчання природознавства – педагогічна наука

Предмет і завдання методики навчання природознавства. Загальна характеристика цілей навчання природознавства. Основні освітні та виховні завдання курсу природознавства. Історичний розвиток методики викладання природознавства в школі.

Виховне значення природознавства: методика формування в учнів науково-природничої картини світу, знайомство із загальними законами природи, формування екологічної та естетичної культури, патріотичне та валеологічне виховання. Формування краєзнавчих понять в початковій школі. Використання природознавчого матеріалу на уроках природознавства.

Принципи відбору і структурування навчального матеріалу з природознавства в початковій школі.

Інтеграція змісту природознавства з дисциплінами початкової і середньої школи. Державні стандарти освіти і їхня реалізація в курсі природознавства. Аналіз програм та підручників з природознавства. Планування роботи вчителя. Робота з підручниками на уроках природознавства.

Методика формування природознавчих уявлень та понять. Система природознавчих понять. Умови формування і розвитку природознавчих понять. Уміння, етапи формування умінь на уроках природознавства

Розвиток просторових уявлень і спостережень учнів початкових класів на уроках. Розвиток зв'язного мовлення на уроках природознавства. Формування в учнів практичних умінь та навичок під час вивчення природознавства.

Інтеграція знань учнів на уроках природознавства.

Методи організації процесу навчання природознавства

Методи і методичні прийоми. Дидактична суть методу навчання природознавства. Визначення і класифікація методів навчання природознавства.

Методична суть методу проблемного навчання. Евристичний та дослідницький метод навчання. Методична різноманітність проблемних завдань. Практичні методи навчання. Спостереження та його види. Дослід, структура, методика використання дослідів. Практичні роботи з природознавства, демонстрації і досліді на уроках природознавства. Інтерактивні методи навчання природознавства. Характеристика інтерактивних прийомів організації навчання природознавства. Особливості використання дидактичних ігор на різних етапах уроку природознавства. Функції ігрової діяльності на уроках природознавства. Розвиток критичного мислення на уроках природознавства. Технології проєктного навчання. Основні теоретичні положення, особливості методики. Технологія взаємодії вчителя і учнів під час співробітництва на різних етапах уроку.

Матеріально-технічне оснащення курсу природознавства

Наочний принцип навчання, його реалізація в курсі природознавства. Класифікація обладнання з природознавства та його значення.

Куток живої природи, його оснащення. Навчально-дослідна ділянка, її влаштування і утримання. Географічний майданчик, його влаштування і оснащення. Засоби наочності у процесі навчання природознавства, методика їхнього використання, загальна характеристика. Заняття на навчально-дослідній ділянці. Класифікація обладнання. Натуральні, образотворчі та аудіовізуальні засоби наочності.

Матеріальна база кабінету природознавства.

Форми організації освітнього процесу з природознавства, методика їхньої організації та проведення

Типи та структура уроків з природознавства. Типологія уроків. Методика етапу постановки цілей і завдань уроку. Методика етапу засвоєння нових знань, умінь і навичок. Осмислення у процесі засвоєння. Методика етапу систематизації, узагальнення засвоєних знань умінь і навичок. Предметний урок, особливості його проведення. Основні вимоги до предметного уроку. Особливості структури предметного уроку. Методика проведення вступного уроку з природознавства. Проведення узагальнюючого уроку з природознавства. Вимоги, особливості структури узагальнювального уроку.

Методика проведення комбінованого уроку з природознавства. Методика проведення комбінованого уроку.

Демонстраційні досліді. Методика проведення демонстраційних дослідів на уроках природознавства. Методика проведення фронтальних дослідів на уроках природознавства. Основні вимоги до проведення практичних дослідів.

Урок-екскурсія з природознавства. Вимоги до проведення екскурсій. Методика проведення уроку-екскурсії з природознавства. Методика проведення сезонної фенологічної екскурсії в початковій школі. Вимоги до проведення екскурсій. Самостійна робота учнів на уроках

природознавства.Методика проведення підсумкових уроків спостереження за природою.

Нестандартний урок. Інтегрований урок.

Домашні завдання з природознавства

Позаурочна виховна робота з природознавства

Види позакласної та позашкільної навчально-виховної роботи з природознавства.

Географічний майданчик і його обладнання.

Організація спостережень за природою в початковій школі. Методика організації спостережень за погодою у початковій школі.

Методика роботи з календарем природи в початковій школі.

Куточок живої природи і його обладнання. Рослинні куточки живої природи.

Методика організації і проведення дослідів на пришкольній ділянці.

Технології викладання окремих тем курсу природознавства

Інтерактивні методи навчання природознавства. Характеристика інтерактивних прийомів організації навчання природознавства. Проєктні методи навчання природознавства. Використання елементів зацікавлення на уроках природознавства.

Матеріали зацікавлення та ігри на уроках природознавства. Особливості використання дидактичних ігор на різних етапах уроку природознавства. Функції ігрової діяльності на уроках природознавства. Технології проєктного навчання. Технологія взаємодії вчителя і учнів під час співробітництва на різних етапах уроку.

Контроль та перевірка знань, умінь та навичок на уроках природознавства. Критерії оцінювання навчальних результатів учнів молодшого шкільного віку з природознавства.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анісімова Г.О. Нікулочкіна О.В. Сучасний урок у початковій школі: традиції та інновації (навчально-методичний посібник). Тернопіль: Мандрівець, 2013. 236 с.

2. Біда О.А. «Я і Україна» та сільськогосподарська праця: Методика викладання (теоретичні основи). Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних факультетів ВНЗ та класоводів. Умань: РВЦ «Софія». 2016. Вид.1. 264 с.

3. Біда О.А. «Я і Україна» та сільськогосподарська праця: Методика викладання(теоретичні основи). Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних факультетів ВНЗ та класоводів. Умань: РВЦ «Софія». 2013. Вид. 2. 170 с.

4. Височан Л.М. Методика викладання природознавства. Навчально-методичний посібник для студентів ОКР «Бакалавр» галузі знань 0101

Педагогічна освіта напрямку підготовки: 6.010102 Початкова освіта Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 164 с.

5. Державний стандарт початкової освіти. Прийняття від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

6. Закон України Про освіту. Прийняття від 05.09.2017 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-198>.

7. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.

8. Кукалець М.В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч. посібник. Львів «Новий світ-2000», 2014. 223 с.

9. Нова українська школа: poradnik dla vchytel'ya / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

10. Наказ МОН України «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів ЗЗСО» № 813 від 13.07.2021 р.

11. Опис ключових змін до орієнтовних вимог до оцінювання та методичних рекомендацій». [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola-2016-2/>

12. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.